

רע"פ 398/15 - ג'ורג' יחזקאל בסון נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 398/15

לפני: כבוד השופט ס' גובראן

המבקש: ג'ורג' יחזקאל בסון

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 16.12.2014 בעפ"ג 48171-01-14 שניתן על ידי כבוד השופטים: א' טל - נשיא, ד' מרשק, וד"ר ש' ברונשטיין; ובקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש: עו"ד רחל תורן

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (הנשיא א' טל והשופטים ד' מרשק מרום וש' בורנשטיין) בעפ"ג 48171-01-14 מיום 16.12.2014, במסגרתו התקבל ערעור המשיבה על קלות העונש על גזר דינו של בית משפט השלום בראשון לציון בת"פ 6711-03-10 מיום 11.12.2013, וערעור המבקש מנגד התקבל חלקית, כך שהושתו על המבקש תשעה חודשי מאסר לריצוי בפועל ויתר רכיבי גזר הדין נותרו על כנם. בהסכמת הצדדים, הקנס הועמד על סכום של 25,000 ש"ח שישולם ב-25 תשלומים רצופים ושווים מיום 1.1.2015.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, בעבירות של איסור הגרלות והימורים, לפי סעיף 255 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; איסור ביצוע פעולה ברכוש אסור, לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון); אי הודעה על פתיחת עסק במועד, לפי סעיף 215א לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה); ואי דיווח על הכנסה תוך שימוש במרמה ערמה ותחבולה, לפי סעיף 220(5) לפקודה.
3. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, אבי שאולי (להלן: שאולי) ארגן יחד עם מספר שותפים משחקי הימורי ספורט אסורים באינטרנט. לצורך הפעלת וניהול האתר, מהמרים שונים שימשו כראשי קבוצות, עליהם נמנה המבקש. אלו היו מגייסים מהמרים לאתר; משמשים ערבים עבורם בפני שאולי; המרו עבור מהמרים שלא הימרו ישירות; אספו את חובות המהמרים לשם העברתם לרשות שאולי; שילמו למהמרים את זכויותיהם; ותוגמלו בקבלת אחוזים מהפסדים ומרווחים של המהמרים בקבוצתם. כמו כן, מפעילים טכניים הועסקו לצורך תפעול האתר, ונגדם הוגש כתב אישום נפרד.
4. עוד על-פי כתב האישום המתוקן, המבקש שימש כראש קבוצה משך כשנתיים. במסגרת פעילותו, הוא צרף מהמרים שונים ופעל בתאום עם שאולי והשותפים על מנת לגבות את כספי ההימורים ועל מנת לשלם למהמרים. במהלך התקופה בוצעו באמצעות המבקש הימורים באתר בסך כולל שנע בין 7,000,000 ש"ח ל-8,000,000 ש"ח. המבקש לא דיווח לשלטונות מס הכנסה על הכנסותיו, ואלו הסתכמו לכל הפחות בסכום שנע בין 3,000,000 ש"ח ל-4,000,000 ש"ח.
5. בגזר הדין מיום 11.12.2013, סקר בית משפט השלום את תסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניין המבקש. לפיהם, המבקש בן 39, נשוי ואב לארבעה ילדים. אביו של המבקש היה מכור להימורים, והמבקש הוא היחיד שהסתבך בכך גם כן, על אף ניסיונותיהם הכושלים של משפחתו להפנותו לטיפול. עוד על-פי תסקירי שירות המבחן, המבקש הופנה לשירות המבחן בשנת 2010 בגין תיק קודם, אך הוא טשטש את מצבו ורק מאז ההליך הנוכחי, המבקש עמד על חומרת מצבו והחל לשתף פעולה בטיפול. משהמבקש אובחן כסובל מבעיית הימורים פתולוגית, הוא משולב בטיפול פרטני וגורמי הטיפול מעריכים כי יש לו מסוגלות להתמיד בכך לטווח הרחוק. המבקש מגלה מוטיבציה להתמיד, והוא דיווח על שינוי משמעותי שערך לתפיסתו באורח חייו. שירות המבחן המליץ להעמיד את המבקש בצו מבחן למשך שנה לאור החשיבות בהמשכת הטיפול, וציין כי אם יוטל עונש מאסר בפועל, מומלץ לאפשר לרצותו במסגרת עבודות שירות.
6. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, בית משפט השלום קבע כי הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות הם היות ההימורים רעה חולה המסבה נזק חברתי וכלכלי לפרט ולחברה; ההכרה שאדם צריך להתפרנס מעבודה או משלח יד לגיטימיים; ומניעת ההתמכרות להימורים. במעשיו של המבקש, אשר הורשע גם בעבירה של הלבנת הון, נפגע גם הערך של הלוחמה בתופעת עבריינות כלכלית שמבוצעת בכוונה להסוות את המקור העברייני. בית המשפט ציין כי על-פי ע"פ 6889/11 מדינת ישראל נ' אלירן עובד ואח' (14.5.2012) (להלן: פרשת עובד), בעבירות ארגון וניהול הימורים המשולבות בעבירות הלבנת הון, מדיניות הענישה הראויה היא של מאסר בפועל, וכי בעבירות בעלות היבט כלכלי מובהק יש לכלול גם קנסות משמעותיים.
7. בית משפט השלום ציין כי המבקש נכלל בין הנאשמים בעפ"ג (מח-ת"א) 54251-01-12 מדינת ישראל נ' פנדו ואח' (27.6.12) (להלן: פרשת פנדו), שם הועמדו לדין כלל ראשי הקבוצות, ועל כן המבקש הוא היחיד מבין הנאשמים שהוא בעל רישום פלילי. בית המשפט עמד על כך שעל שאולי והשותפים הוטלו עונשי מאסר בפועל ועל יתר ראשי הקבוצות הוטלו מאסרים לריצוי בעבודות שירות (למעט נאשם 4 שבחר לא לבצע עבודות שירות). על המפעילים הטכניים ככלל נגזר עונש של מאסר על תנאי וקנס.

עוד ציין בית המשפט, כי גזרי הדין של יתר ראשי הקבוצות ניתנו עוד בשנת 2011, קודם לפרשת עובד, אשר החמירה את רף הענישה בעבירות המדוברות. כן ציין בית המשפט, כי בין ראשי הקבוצות לבין עצמם נערכה אבחנה בהתאם לתקופת ביצוע העבירות, ההיקף הכספי של ההימורים שבוצעו באמצעותם באתר, גובה ההכנסות שהם גרפו ולא דיווחו עליהם, וכן נסיבותיהם האישיות. בית המשפט קבע כי ההיקף הכספי של ההימורים שביצע המבקש ומחזור פעילותו היה גבוה לעין שיעור, והיקף פעילותו ומחזור הכספים היה גבוה מכל יתר ראשי הקבוצות, למעט נאשם 3. על כל האמור, קבע בית המשפט כי המתחם הנוהג בעבירות הנדונות, נע בין מספר חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות ועד למאסר בן תשעה חודשים, מאסר על תנאי לתקופה משמעותית וקנסות הנעים בין עשרות אלפי שקלים למאות אלפי שקלים. במקרה של המבקש, הצדדים לא הגיעו להסדר טיעון באשר לעונש והמשיבה עתרה להטלת ענישה כבדה יותר מזו שהוטלה על ראשי הקבוצות האחרים.

8. בית משפט השלום ציין כי בעניין המבקש הוא לקח בחשבון את השתלבותו הטיפולית, את מצבו הכלכלי, את הודאתו ולקחת האחריות, את הזמן שחלף מעת ביצוע העבירות, ואת המלצת שירות המבחן. בית המשפט קבע כי לא נמצאו בטיעוני המבקש נימוקים מיוחדים להימנע ממתן צו חילוט זכויותיו בדירה שבבעלותו, וכי חילוט אינו אקט עונשי, והוא מוטל "בנוסף לכל עונש" לפי סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון. על כל האמור, בית משפט השלום השית על המבקש ששה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות; מאסר על תנאי של שמונה חודשים, שלא יעבור במשך שלוש שנים מיום גזר הדין עבירה מן העבירות בהן הוא הורשע; קנס בסך של 50,000 ש"ח או שלושה חודשי מאסר תמורתו; צו חילוט זכויותיו בדירה; ופיקוח של שירות המבחן למשך שנה.

9. הצדדים הגישו ערעור וערעור שכנגד לבית המשפט המחוזי. המבקש ערער על חילוט זכויותיו בדירה ועל גובה הקנס, והמשיבה ערערה על קולת עונש המאסר בעבודות שירות. ביום 16.12.2014, קיבל בית המשפט את ערעור המבקש באופן חלקי וקיבל את ערעור המשיבה. בית המשפט המחוזי עמד על תסקיר שירות המבחן המשלים שהוגש בעניין המבקש, לפיו המבקש ממשיך בטיפול שהחל ומתמיד בו. הוערך בשנית כי למבקש מוטיבציה גבוהה לטיפול. כן צוין, כי המבקש קיבל אחריות על מצבו והפסיק להמר. שירות המבחן סבר כי החמרה בעונשו של המבקש תפגע בסיכויי שיקומו ותחבל בהישגיו הטיפוליים עד כה. על כן, הוא המליץ להותיר את עונש המבקש על כנו.

10. בית המשפט המחוזי עמד על חומרת מעשיו של המבקש, חומרה אשר הובילה להחמיר בעונשו. בית המשפט ציין כי הענישה שהוטלה בבית משפט השלום אינה עולה בקנה אחד עם העונש ההולם שנקבע בפסיקות בית משפט זה, כמו גם אינה תואמת את מדרג הענישה שנקבע בפרשה זו בהתייחס ליתר מהעורבים. בית המשפט ציין כי על אף נסיבותיו האישיות של המבקש, העונש ההולם עבורו הוא מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריא. זאת, אף בהתעלם מההחמרה בענישה כפי שהותוותה בפרשת עובד.

11. בית המשפט המחוזי ציין כי חומרת מעשי המבקש מתחדדת נוכח ביצוע העבירות באמצעות האינטרנט, באופן שיש בו כדי לפגוע בציבור רחב של משתמשים, זאת לצד עבירות הלבנת ההון ועבירות המס בהיקפים משמעותיים. עוד צוין, כי אשר לנאשמים 3, 4, 5, 6, 7, ו-9, דינם הוסדר במסגרת הסדר טיעון. במסגרת ערעורו של נאשם 1, הגיעו הצדדים להסכמה בהליך גישור לפיה ייגזר דינו לתשעה חודשי מאסר בפועל, והקנס הופחת מסך של 600,000 ש"ח לסך של 18,000 ש"ח. בית המשפט חזר על ההבדלים בין המבקש ליתר הנאשמים, וקבע כי יש להחמיר בעונשו, ועל כן הטיל על המבקש תשעה חודשי מאסר בפועל. אשר לרכיב החילוט, ציין בית המשפט כי הכלל הוא מתן צו חילוט, כאשר ההימנעות ממנו היא החריג והיא מותנית בנימוקים מיוחדים שלא מתעוררים במקרה זה. לאור הסכמה בין הצדדים, סכום החילוט הועמד על 550,000 ש"ח, וסכום הקנס הופחת ל-25,000 ש"ח לתשלום ב-25 תשלומים רצופים ושווים. יתר רכיבי העונש נותרו על כנם.

הבקשה למתן רשות ערעור

12. המבקש טוען כי בקשתו נמנית על המקרים הנדירים בהם מתחייבת התערבותו של בית משפט זה, בשל קיומה של שאלה "אנושית-מצפונית" המתעוררת לנוכח נסיבותיו האישיות, אשר לא קיבלו משקל ראוי בגזר דינו. המבקש מציין בעיקר את ההליך הטיפולי המוצלח שהוא עובר ואת הפגיעה הקשה שתגרם לאשתו, המצויה בחודש שמיני להיריון, ולילדיו, במידה שבית המשפט ידחה את בקשתו. עוד טוען המבקש, כי מתעוררת שאלה משפטית מובהקת בעניינו, בכך שההלכה של בית משפט זה, לפיה יש להחמיר בעבירות מסוג העבירות שביצע המבקש, ניתנה בעת שנשמע ערעורו, בעוד שמעורבים אחרים בפרשה "נהנו" מן ההלכה המתונה. לשיטת המבקש, עקרון אחידות הענישה מחייב את המסקנה כי במקרים מסוג זה, כאשר לנאשמים נסיבות דומות, יש לשמור על שוויון בענישה. המבקש מציין כי על כל ראשי הקבוצות בגדרי הפרשה הנדונה הושתו עונשי מאסר בעבודות שירות (למעט הנאשם 1 בכפוף להפחתת הקנס שקיבל, והנאשם 4 שבחר שלא לבצע עבודות שירות). המבקש מציין כי בית המשפט המחוזי התעלם מן העובדה שהרשעתו הקודמת, אשר היוותה נסיבה לחומרה, ניתנה לאחר תחילת ההליכים בפרשה זו. כן סבור המבקש, כי לא היה מקום להחמיר עמו ביחס לנאשם 3, מאחר שההבדל ביניהם עומד על משך זמן הפעילות בלבד, בעוד שלנאשם 3 היקף פעילות גבוה יותר ועבר פלילי כבד יותר. בדומה טוען המבקש, כי לא ניתן היה לשוות את עניינו לעניין אריאל מרקוס, אחד משותפי האתר, בשל המדרג ההיררכי השונה בו הם מצויים וכן בשל נסיבות שונות בעניינם.

13. עוד בטענות המבקש, שגה בית המשפט המחוזי משדחה את המלצת שירות המבחן שלא להשית עליו מאסר בפועל. המבקש עמד על חשיבות תסקירי שירות המבחן כפי שהיא עולה מפסיקת בתי המשפט, וציין כי במקרה הקונקרטי יש לתת דגש לאמור בתסקירים בעניינו. עוד גורס המבקש, כי הקביעה שהוא המשיך בפעילותו במסגרת הפרשה הנוכחית, לאחר שהועמד לדין במסגרת פרשה אחרת בה היה מעורב, שגויה. לעמדתו, הוא הועמד לדין במסגרת הפרשה האחרת רק לאחר שנעצר במסגרת הפרשה הנוכחית. עוד טוען המבקש, כי עונשו, כפי שנקבע בבית משפט השלום, לא חרג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת ועל כן שגה בית המשפט המחוזי כאשר החמיר את עונשו.

14. ביום 18.1.2015 הגיש המבקש בקשת עיכוב ביצוע עונש המאסר, ובאותו יום התקבלה תגובתה השלילית של המשיבה.

דיון והכרעה

15. הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם עולה טענה בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיה) (13.7.1982) (להלן: חניון חיפה)). כמו כן, ידוע כי ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים, גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 5931/11 עבדולייב נ' מדינת ישראל (22.10.2013); ע"פ 5717/14 מדינת ישראל נ' גדבאן (2.12.2014); ע"פ 3931/13 באום נ' מדינת ישראל (10.6.2014)). בעניינו, בקשת רשות הערעור אינה מעוררת שאלה משפטית עקרונית שכזו והמבקש לא הצביע על עילה המצדיקה דיון ב"גלגול שלישי" בהתאם להלכת חניון חיפה. כן אני סבור, כי אין מדובר במקרה חריג המצדיק התערבות בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית. ואסביר.

16. המבקש ממקד טענותיו במשקל הפחות, לשיטתו, שניתן לתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו. לעניין זה, ידועה ההלכה כי תסקיר שירות המבחן, על אף הערכת מקצועיותו הרבה, מהווה המלצה בלבד ובית המשפט רשאי להפעיל את שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו (בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005)). במקרה שלפניי, לאחר קבלת תסקיר משלים, קבע בית המשפט המחוזי בהתחשב בכלל הנסיבות, כי יש להטיל על המבקש עונש מאסר בפועל ולא בדרך של ריצוי

בעבודות שירות. לא ניתן לומר כי לא ניתנה התייחסות להמלצת שירות המבחן, שכן זו נסקרה בהרחבה בפסקי הדין של הערכאות הקודמות ואף צוין מפורשות כי התסקיר מהווה שיקול מקל עבור המבקש. משכך, מסקנתו של בית המשפט המחוזי, שלא לאמץ המלצה זו, מקובלת עלי.

17. סבורני כי אכן היה מקום להשית עונש מאסר בפועל על המבקש, על אף התקדמותו השיקומית. אשר לטענת המבקש כי עולה שאלה של החלת דין מאוחר בעניינו, הרי שבית המשפט המחוזי ציין כי אף ללא ההחמרה בפרשת עובד, נדרש היה להשית על המבקש בתיק זה עונש חמור מיתר ראשי הקבוצות. כאמור, נאשמים 3, 4, 5, 6, 7, ו-9 הסדירו את עונשם, לעבודות שירות, במסגרת הסדר טיעון. בעניינו של המבקש ושני נאשמים נוספים (1 ו-8), הצדדים לא הגיעו להסכמה ועונשם נדון בנפרד בפני בית משפט השלום. כמו כן, המבקש הורשע גם בעבירה של הלבנת הון בשונה מיתר ראשי הקבוצות. לכך מצטרף עברו הפלילי של המבקש (אשר הורשע ביום 12.12.2011 ולכן אין מקום לטענה כי הרשעתו ניתנה רק לאחר ההליך הנוכחי), משך התקופה הארוך בו ביצע המבקש את העבירות וגובה ההכנסות שהוא גרף. יש לציין כי אף הנאשם 1 הסכים בערעורו לענישה של מאסר מאחורי סורג וברית, והוא ראש הקבוצה הקרוב ביותר במאפייניו לזה של המבקש. כן יצוין, כי ההשוואה לעניינו של אריאל מרקוס, אחד משותפי האתר, אינה נדרשת לצורך הקביעה כי נסיבותיו של המבקש חמורות משל היתר. משנקבע כי מתחם הענישה ההולם נע בין חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין תשעה חודשי מאסר בפועל, סבורני כי היה מקום להחמיר עם המבקש ולהשית עליו עונש מאסר מאחורי סורג וברית.

18. יצוין כי גם מעיני לא נעלמה התקדמותו הטיפולית של המבקש, וכך גם נסיבות משפחתו, אך לאור חומרת המעשים המדוברים, אשר מקבלים משנה תוקף נוכח ביצועם באמצעות האינטרנט, ולנוכח פעילותו במשך תקופה ארוכה אשר גרפה עבורו הכנסות בסכומים גדולים, אני סבור כי די בהקלה שהוסכמה בבית המשפט המחוזי לעניין סכום החילוט וכן ההפחתה בסכום הקנס, ואכן יש מקום להטיל על המבקש עונש מאסר בפועל.

19. בנסיבות אלה, אין בידי לקבל את הבקשה למתן רשות ערעור והיא נדחית בזאת, ועל כן מתייתר הצורך לדון בבקשת עיכוב הביצוע.

ניתנה היום, א' בשבט התשע"ה (21.1.2015).

ש ו פ ט